

Zaaknummer: 822857

Vragen van statenleden Inez Flameling en Ernst Jonker (PvdA-GroenLinks) ingevolge artikel 44 reglement van orde

AANHANGSEL

tot de notulen van de Provinciale Staten van Zeeland 2026 nummer 260

Vragen ingevolge artikel 44 van het reglement van orde inzake Memorandum of Understanding met Thorizon:

(ingekomen: 21 april 2026)

Vragen aan Gedeputeerde Staten	Antwoorden van Gedeputeerde Staten
1. Kan de overeenkomst openbaar gemaakt worden?	1. Het Memorandum of Understanding is openbaar.
2. Waarom heeft GS het voornemen om met EPZ en Thorizon een overeenkomst te sluiten niet bekend gemaakt aan PS?	2. PS wordt actief geïnformeerd over SMR's via de Voorjaars- en Najaarsnota. In de Voorjaarsnota, aan uw Staten verzonden op 14 april jl., stellen wij aan u voor dat, om SMR-ontwikkelingen binnen Zeeland aan te jagen, wij voornemens zijn om in de Najaarsnota middelen vrij te maken voor de financiële ondersteuning van ontwikkelingen Thorizon (en Allseas). Wij zijn voornemens het voorstel te doen om Small Modular Reactors (SMR's) op te nemen in de programmering van de investeringsagenda binnen het thema economische innovatie. SMR's bieden perspectief voor de verduurzaming van de Zeeuwse industrie, onder meer door het leveren van betrouwbare elektriciteit, proceswarmte en energie voor waterstofproductie. Wij nemen het voortouw om samen met partners de randvoorwaarden te creëren voor toepassing van SMR's in Zeeland. Dit doen wij via een gefaseerde aanpak, te beginnen met een verkenning naar de rol en haalbaarheid van SMR's voor de Zeeuwse industrie.
3. De overeenkomst is op 16 april 2026 gesloten. Tijdens de PS-vergadering op 17 april 2026 heeft GS daar onder het agendapunt "Dossier kernenergie" geen gewag van gemaakt. Waarom niet?	3. In de PS vergadering van 17 april jl. werd besloten over het voorwaardenpakket in geval het Rijk besluit tot de komst van twee conventionele kerncentrales naar Zeeland. Het voorwaardenpakket richt zich primair op de mogelijke komst van twee nieuwe conventionele kerncentrales maar tevens beoogt het ook dat het de kansen die SMR-ontwikkelingen met zich meebrengen optimaal worden benut. De ontwikkelingen rondom geavanceerde SMR-technologieën, waaronder Thorizon One zien wij als een van deze kansen. Hiermee wordt invulling gegeven aan de ambitie voor het op te bouwen nucleaire kennis- en innovatiecluster.

4. In 2023 is een eerste Zeeuwse financiële bijdrage van €1,5 miljoen aan Thorizon verstrekt. Wat hebben de onderzoeken die met dit geld betaald zijn opgeleverd?	4. Thorizon is een start-up die een Molten Salt Reactor (MSR) aan het ontwikkelen is. De kosten gaan hier voor de baten uit en bedragen vele tientallen zo niet honderden miljoenen. In deze eerste investeringsronde van 12,5 miljoen euro heeft Impuls Zeeland 1,5 miljoen euro bijgedragen via het Zeeuws Participatie Fonds (aandelenkapitaal). Deze investeringsronde diende met name om het team op te bouwen en het idee van de techniek door te ontwikkelen tot een eerste technisch concept (blauwdruk gereed). Dat concept is momenteel gereed.
5. Bevat de MoU ook afspraken over financiële steun vanuit Zeeland (provincie, Impuls Zeeland of EPZ) aan Thorizon? Zo ja, om welke bedragen gaat het en welke vorm kent deze steun (mede-investeerder, subsidie, garantie, lening, ect.)? Zo nee, welke andere middelen zijn ingezet om Thorizon aan de afspraken te binden?	5. In het MoU wordt de intentie uitgesproken dat Zeeland (Provincie Zeeland dan wel Impuls Zeeland) financiële steun levert aan Thorizon. Dit wordt de komende tijd uitgewerkt onder welke voorwaarden dat vorm zal krijgen. Besluitvorming hierover zullen wij via de aankomende Najaarsnota aan uw Staten voorleggen.
6. Onder welke voorwaarden is deze financiële steun gegeven? Welke prestatieafspraken zijn gemaakt met Thorizon?	6. Wanneer we financiële steun zullen leveren, zal dit onder de voorwaarde zijn dat de eerste, geavanceerde molten salt reactor van Europa, de Thorizon One, in Zeeland gebouwd zal worden (mits alle procedures juist doorlopen zijn). Besluitvorming hierover zullen wij via de aankomende najaarsnota aan uw Staten voorleggen.
7. Heeft de provincie (direct of indirect) afspraken gemaakt over het terugbetalen van de verstrekte steun indien Thorizon kiest voor een locatie buiten Zeeland voor de bouw van diens eerste commerciële reactor? Zo nee waarom niet? Graag een toelichting.	7. Nee, zover is dit proces nog niet. Zie ook antwoord op vraag 5. Onder andere in rapport Wennink wordt Thorizon aangemerkt als flagship project. Als Zeeland onderschrijven we het belang om bij te dragen aan de strategische autonomie van Nederland en Europa. Daarom hebben we via dit MoU de intentie uitgesproken om een Zeeuwse bijdrage te leveren aan Thorizon.
8. In de Omgevingsvisie, zoals op 17 april 2026 vastgesteld, schrijft de provincie over de Thorizon-reactor: "Commerciële toepassing lijkt nog ver weg en wordt op z'n vroegst geschat op 2045-2050." In de overeenkomst met de provincie, EPZ en anderen stelt Thorizon dat in 2034 de commerciële reactor in Borssele aan het net gaat zal gaan leveren. a. Waarom lopen deze schattingen tussen GS en Thorizon zo ver uiteen? b. Met welke verwachtingen heeft GS de overeenkomst met Thorizon en EPZ getekend, als deze niet overeenkomt met de eigen kennis op dit punt? c. Bevat de overeenkomst sancties voor als grote vertragingen optreden in de oplevering van de reactor in Borssele?	a. Er is hier sprake van voortschrijdend inzicht, de roadmap bestond nog niet toen de actualisatie van de Omgevingsvisie voor 2026 startte en is op initiatief van Thorizon tot stand gekomen. De ambities van Thorizon zijn hoog en er wordt met het doorlopen van de roadmap gestreefd naar commerciële reactor in 2034. Het betreft hier een versnelling. b. Gelet op de investeringsbereidheid van diverse partijen zien wij kansen tot versnelling (zie ook antwoord op vraag a.). c. Deze overeenkomst is onder de voorwaarde dat het de plannen voor de bouw van conventionele centrales niet in de weg zit.

9. Hoeveel procent van de aandelen Thorizon zijn of komen op grond van deze overeenkomst in handen de Zeeuwse overheid en overheidsorganisaties (Impuls Zeeland, EPZ e.d.)? Hoeveel procent van de aandelen Thorizon zijn op dit moment in Franse handen?	Momenteel is het aandelenpakket vanuit Impuls, via het Zeeuws Participatie Fonds, gelijk aan 7,6%. Dit zal uitbreiden als het ZPF verhoudingsgewijs meer gaat investeren. De overige aandeelhouders zijn allemaal Nederlandse partijen. Er zijn geen aandelen in handen van Franse partijen. Thorizon heeft wel subsidie uit Frankrijk ontvangen, daar is geen aandelenpercentage aan verbonden.
10. Volgens Thorizon is EPZ bereid gevonden als eigenaar en operator van de Thorizonreactor op te treden. a. Is dit correct? b. Zo ja, welke financiële of juridische voorwaarden zijn aan deze toezegging verbonden? c. Kan GS een overzicht verschaffen van de financiële risico's voor EPZ en diens aandeelhouders die aan deze toezegging zijn verbonden? d. Hoe verhoudt deze afspraak zich met de strategie die de aandeelhouders van EPZ hebben opgesteld? Deze is immers gericht op het op korte termijn afstoten en vermijden van risicovolle activiteiten en het op langere termijn afstoten van de aandelen van EPZ.	a. EPZ is door Thorizon verzocht om deze mogelijkheden te onderzoeken. b. Aan het MoU zijn geen financiële gevolgen of risico's voor de aandeelhouders van EPZ verbonden. In het MoU is vastgelegd dat de toekomstige activiteiten geen negatieve impact mogen hebben op de nieuwbouw van twee conventionele kerncentrales, de bedrijfsduurverlening van Kerncentrale Borssele en de aandelentransactie. c. Zie onder b. d. De strategie is gericht op ZEH en niet op EPZ.
11. Heeft GS het voornemen om met EPZ en Thorizon een overeenkomst te sluiten afgestemd met de andere aandeelhouders van EPZ (met name de Zeeuwse gemeenten)? Zo ja, op welke wijze en welke besluitvormingsdocumenten zijn daarvan openbaar? Zo nee, waarom niet?	De aandeelhouders van EPZ zijn ZEH en RWE. Omdat het hier slechts over een intentie gaat is er geen openbare besluitvorming nodig. Indien het MoU tot een concrete overeenkomst leidt, zullen de aandeelhouders hier conform de governance over besluiten. Dit is afhankelijk van de verdere uitwerking en het doorlopen van dit MoU.
12. Welke invloed heeft de overeenkomst met Thorizon op de onderhandelingen over verkoop van de EPZ-aandelen aan het Rijk?	Zie antwoord vraag 10b.
13. De minister van KGG heeft het terrein rond EPZ expliciet aangewezen als locatie voor twee grote kerncentrales, waarbij zij opmerkt dat de EPZ-locatie grote ruimtelijke uitdagingen met zich meebrengt (TK-brief dd 22 nov 2024). Nu wordt bekend dat Thorizon op deze schaarse hectares gaat bouwen. a. Wat is de visie van GS op deze twee elkaar uitsluitende initiatieven, die beide door GS worden bestempeld als essentieel voor de ontwikkeling van Zeeland? b. Heeft GS signalen ontvangen (bijvoorbeeld van Thorizon of EPZ) dat het Rijk de locatie Borssele niet langer handhaaft als geschikte locatie voor de nieuwbouw van grote centrales? c. Kan GS navraag doen bij de minister over het mogelijk loslaten van de locatie Borssele?	a. Met dit MoU is nog geen locatie vastgesteld voor de definitieve locatie van de Thorizon One. Enkel de wens om in Zeeland te bouwen is uitgesproken. Dit wordt verder onderzocht en mag niet conflicteren met de komst van twee conventionele kerncentrales. De Thorizon reactor is in potentie complementair aan de conventionele kerncentrales omdat de brandstof kan worden hergebruikt in de Thorizon reactor. b. Wij hebben dit signaal niet ontvangen. c. Wij wachten op het aankomende besluit van de minister voor de voorlopige locatiekeuze voor de bouw van twee conventionele kerncentrales.

14. Gelden de Zeeuwse Voorwaarden ook voor de bouw van een reactor door Thorizon? Zo nee, waarom niet?	De ontwikkeling van geavanceerde nucleaire kernenergie technologieën zoals Thorizon passen in de ambitie voor het op te bouwen nucleaire kennis- en innovatie cluster. Het voorwaardenpakket richt zich primair op de mogelijke komst van twee nieuwe kerncentrales maar tevens beoogt het ook dat het de kansen die deze ontwikkelingen met zich meebrengen optimaal worden benut. De ontwikkelingen rondom geavanceerde SMR-technologieën zien wij als een van deze kansen.
15. Heeft u Thorizon voorafgaand aan het sluiten van de overeenkomst op de hoogte gesteld van de Zeeuwse Voorwaarden en de Borselse Voorwaarden? Spelen deze Voorwaarden een rol in de overeenkomst?	De Borsele en Zeeuwse Voorwaarden zijn bij Thorizon bekend. De voorwaarden spelen in deze intentieovereenkomst geen rol maar zijn in de verdere verkenning zeker van belang.
16. Kan GS garanderen dat Thorizon bij de bouw van zijn reactor geen bouwactiviteiten buiten het Sloegebied zal ontplooiën?	In het MoU staat dat gezocht wordt naar een locatie in Zeeland. Bouwactiviteiten buiten het Sloegebied worden niet verwacht.
17. Ook de provincie Noord-Holland heeft de overeenkomst met Thorizon getekend. Zowel de provincie Noord-Holland als Zeeland verklaren dat het nucleaire kenniscluster in de eigen provincie hierdoor versterkt wordt. Ook werkt Thorizon nauw samen met het gevestigde kenniscluster in Frankrijk (zoals partner ORANO en universiteiten). Kan GS onderbouwen waarom Zeeland uitverkoren zal worden om een kenniscluster uit te bouwen? Welke zekerheden op dit punt zijn opgenomen in de overeenkomst met Thorizon?	De ontwikkeling van een geavanceerde molten salt reactor in Zeeland, mogelijk de allereerste in Europa, biedt ons een unieke positie binnen Nederland en Europa. De ontwikkeling hiervan is zeer waardevol voor de (door)ontwikkeling van het nucleaire kenniscluster in Zeeland. In Zeeland huisvesten we de enige energieopwekkende kerncentrale, hebben we de Covra en worden mogelijk nieuwe conventionele kerncentrales gebouwd. Dit rechtvaardigt een kenniscluster in Zeeland. Aanvullingen van geavanceerde SMR-technologieën in Zeeland versterken deze positie. Desalniettemin is Nederland groter dan Zeeland; zo wordt er in Noord-Holland gewerkt aan geavanceerde medische isotopen en nucleair onderzoek in de praktijk. Heeft Provincie Zuid-Holland de TU Delft met een onderzoeksreactor. Staat de uraniumverrijkingsfabriek in Overijssel. Het nucleaire landschap reikt daarmee verder dan Zeeland. Andere nucleaire provincies hebben echter andere expertisen binnen dit thema, waardoor dit niet concurreert. Provincie-overstijgende samenwerking is door de diversiteit juist waardevol. Daarnaast brengt de ontwikkeling van Thorizon in Zeeland een economische spin-off met zich mee. Zo zijn er nu al Zeeuwse bedrijven partner van Thorizon.

MIDDELBURG, 26 mei 2026

Namens fractie: PvdA-GroenLinks
statenleden Inez Flameling en Ernst Jonker

Gedeputeerde Staten

H.M. de Jonge

Drs. M.C.J. Franken